DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2019.42>
УДК 343.98

В. П. Симоненко,
завідувач сектору Сумського відділення Харківського НДІСЕ,
м. Суми, Україна,
e-mail: svhndise.bud@gmail.com

І. В. Демузенко,
старший судовий експерт Сумського відділення Харківського НДІСЕ,
м. Суми, Харків, Україна,
e-mail: svhndise.bud@gmail.com

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРИЧИН ТЕХНІЧНИХ ПОШКОДЖЕНЬ МАЙНА ТА ВИЗНАЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ШКОДИ ВНАСЛІДОК ЗАЛИТТЯ

У статті наведено деякі проблемні питання, що виникають при проведенні досліджень причин технічних пошкоджень майна та визначення матеріальної шкоди внаслідок залиття. Зазначено про актуальність тематики статті, що підкреслюється наявністю відповідних методик, що були розроблені фахівцями державних спеціалізованих установ, зокрема, судовими експертами Київського науково-дослідного інституту судових експертиз та Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз. Приведено визначення чинного законодавства щодо матеріальної шкоди.

У статті також значиться про необхідність встановлення належного відповідача у цивільних спорах, що виникають при розгляді питань матеріальної шкоди, згідно з діючими положеннями про утримання та обслуговування житлового фонду. Фіксація пошкоджень здійснюється за допомогою акту про залиття, натурного обстеження, фотофіксації.

Ключові слова: пошкодження майна, залиття, матеріальна шкода, збитки.

Постановка проблеми. До переліку питань, які вирішуються за допомогою будівельно-технічної експертизи, відносяться визначення розміру матеріальної шкоди об'єкта (будівлі, квартирі, приміщенню тощо) та встановлення технічних причин виникнення пошкоджень об'єкта внаслідок його залиття.

В експертній практиці одним з проблемних питань при проведенні такого виду досліджень та складання висновків є встановлення технічних причин виникнення пошкоджень об'єкту внаслідок його залиття.

Стан дослідження проблеми. Оскільки приведені проблемні питання належить до експертних завдань, що зазначені у «Науково-методичних рекомендаціях з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень»¹, експертами державних

¹ Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказом Міністерства юстиції України 08.10.98 № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від

спеціалізованих експертних установ у свій час були розроблені відповідні методики, зокрема:

— методика «Визначення причин залиття з урахуванням нових технологій та визначення матеріальної шкоди за його наслідками», розроблена Київським НДІСЕ (реєстраційний код 10.6.11);

— методика «Дослідження пошкоджень (дефектів) квартир внаслідок їх залиття», розроблена Одеським НДІСЕ (реєстраційний код 10.06.03).

Метою статті є висвітлення окремих проблемних питань, що виникають при виконанні таких досліджень.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 № 6 «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди», розглядаючи позови про відшкодування шкоди, суди керуються тим, що шкода, заподіяна особі і майну громадянина, підлягає відшкодуванню в повному обсязі особою, яка її заподіяла, за умови, що дії останньої були неправомірними, між ними і шкодою є безпосередній причинний зв'язок та є вина зазначеної особи.

Статтею 12 Цивільного процесуального кодексу України² обумовлене здійснення цивільного судочинства на засадах змагальності сторін, що передбачає для кожної із сторін доведення обставин, які мають значення для справи і на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»³ споживач (фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги) має право на відшкодування збитків, завданих його майну та/або приміщенню, шкоди, заподіяної його життю чи здоров'ю внаслідок нена належного надання або ненадання житлово-комунальних послуг. Виконавець зобов'язаний: забезпечувати своєчасність та відповідну якість житлово-комунальних послуг згідно із законодавством та умовами договору, в тому числі шляхом створення систем управління

26.12.2012 № 1950/5). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG3145.html (дата звернення 18.06.2019).

¹ Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди : постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92> (дата звернення 18.06.2019).

² Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004, № 40–41, 42. Ст.49.

³ Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018, № 1. Ст.1.

якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів; здійснювати контроль за технічним станом інженерного обладнання будинків, квартир, приміщень; утримувати в належному технічному стані, здійснювати технічне обслуговування та ремонт внутрішньо-будинкових мереж, вживати заходи щодо ліквідації аварійних ситуацій, усувати порушення якості послуг у терміни, встановлені договором та/або законодавством.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» управитель (фізична особа-підприємець або юридична особа-суб'єкт підприємницької діяльності, яка за договором із співвласниками забезпечує належне утримання та ремонт спільного майна багатоквартирного будинку і прибудинкової території та належні умови проживання і задоволення господарсько-побутових потреб) зобов'язаний: утримувати належним чином майно, визначене договором з власником (співвласниками); забезпечити умови для своєчасного проведення капітального і поточного ремонтів відповідно до встановлених стандартів, нормативів, норм та правил; забезпечити належні експлуатацію та утримання майна, що перебуває на його балансі.

Згідно з Типовим переліком послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій¹, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 529, до складу цих послуг належать зокрема технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем тепло- і гарячого холодного водопостачання водовідведення і зливної каналізації та поточний ремонт конструктивних елементів, внутрішньо-будинкових систем гарячого і холодного водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, зливової каналізації і технічних пристроїв будинків.

При визначенні робіт, які відносяться до технічного обслуговування поточного ремонту або капітального, слід керуватися Примірним переліком послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень будинків споруд.

Технічне обслуговування жилих будинків, крім іншого, є комплексом робіт, спрямованих на підтримку справності та роботи технічного обладнання. Система технічного обслуговування жилих будинків повинна забезпечувати безпечне та безперебійне функціонування будинків, інженерних мереж та обладнання протягом установленого терміну служби будинку. Технічне обслуговування жилих будинків включає роботи з контролю за його станом, забезпечення

¹ Про затвердження Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій : постанова КМУ від 20 травня 2009 р. № 529. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/529-2009-p> (дата звернення 18.06.2019).

справності, працездатності, наладки і регулювання інженерних систем тощо. Контроль за технічним станом здійснюється шляхом впровадження системи технічного огляду жилих будинків. Система технічного огляду жилих будинків включає проведення планових (загальних, профілактичних) та позапланових оглядів.

Крім того, з листа Державного комітету України з будівництва та архітектури за № 7/7-401 від 30.04.2003 року¹ вбачається, що поточний ремонт будівлі — це комплекс ремонтно-будівельних робіт, який передбачає систематичне та своєчасне підтримання експлуатаційних якостей та попередження передчасного зносу конструкцій і інженерного обладнання. Якщо будівля в цілому не підлягає капітальному ремонту, комплекс робіт поточного ремонту може врахувати окремі роботи, які класифікуються як такі, що відносяться до капітального ремонту (крім робіт, які передбачають заміну та модернізацію конструктивних елементів будівлі). Поточний ремонт повинен проводитися з періодичністю, що забезпечує ефективну експлуатацію будівлі або об'єкта з моменту завершення його будівництва (капітального ремонту) до моменту постановки на черговий капітальний ремонт (реконструкцію). У вказаному листі визначено також, що капітальний ремонт будівлі — це комплекс ремонтно-будівельних робіт, який передбачає заміну, відновлювання та модернізацію конструкцій і обладнань будівель в зв'язку з їх фізичною зношеністю та руйнуванням, поліпшенням експлуатаційних показників, а також покращання планування будівлі і благоустрою території без зміни будівельних габаритів об'єкта.

Роботи по заміні труб відносяться до робіт капітального характеру які не враховуються у тарифах на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій. Згідно з Житловим кодексом України фінансування капітального ремонту житлового фонду здійснюється за рахунок його власника а саме: в будинках комунальної власності — за рахунок місцевого бюджету; в будинках державної власності — за рахунок коштів підприємства установи організації яким належить цей будинок; у будинках житлово-будівельних кооперативів — за рахунок коштів кооперативу; в будинках громадського житлового фонду — за рахунок коштів власників фонду. Періодичність проведення ремонту за кожним видом будівель, враховуючи їх технічний стан, встановлюється для кожного регіону місцевими органами влади.

Саме житлово-експлуатуюча організація (управитель) несе обов'язки по утриманню внутрішньо-будинкових систем, а отже може нести відповідальність внаслідок неналежного виконання своїх обов'язків.

¹ Щодо віднесення ремонтно-будівельних робіт до капітального та поточного ремонтів : лист Державний комітет України з будівництва та архітектури від 7/7-401 від 30.04.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-401509-03> (дата звернення 18.06.2019).

Щодо відповідальності підприємств, що надають комунальні послуги, слід зазначити, що відповідно до Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630¹ точками розподілу, в яких здійснюється передача послуг від виконавця споживачеві, є: з централізованого опалення — відгалуження від стояків у межах квартири; з постачання холодної та гарячої води — після першої водозапірної арматури на відгалуженні від стояка у квартирі споживача; водовідведення — зливний отвір санітарно-технічних приладів. Відповідно до ст. 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець зобов'язаний утримувати в належному технічному стані, здійснювати технічне обслуговування та ремонт внутрішньо-будинкових мереж, вживати заходи щодо ліквідації аварійних ситуацій, усувати порушення якості послуг у терміни, встановлені договором та/або законодавством. Таким чином, споживач послуг несе відповідальність лише у тому разі, якщо причиною затіття виявиться несправність/пошкодження, що знаходиться після точки розподілу комунальних послуг.

Особа, майно якої зазнало пошкоджень внаслідок затіття, має доводити, що причиною затіття є пошкодження, яке знаходиться в точці розподілу, де здійснюється передача послуг від виконавця споживачеві.

Таким чином, для розгляду цивільного спору з питань відшкодування збитків внаслідок затіття потрібне визначення належного відповідача, оскільки, наприклад, не завжди протікання з боку вище розташованої квартири свідчить про наявність вини сусіда. Цілком імовірно, що в певних випадках належним відповідачем може бути як балансоутримувач будинку, так і постачальник житлово-комунальних послуг. Отже, доцільно визначити розмежування відповідальності між власником вище розташованої квартири та іншими суб'єктами. Для цього як раз і необхідне точне встановлення причини затіття, що проводиться безпосередньо експертом-будівельником за умови забезпечення доступу до належного обстеження.

У «Науково-методичних рекомендаціях з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень» зазначено, що для вирішення судовим експертом питань щодо визначення пошкоджень та руйнувань об'єкта і його конструктивних елементів та причин їх виникнення необхідне надання матеріалів технічної інвентаризації, актів (звітів) попередніх обстежень та досліджень.

Фіксація факту затіття об'єкта (квартири, приміщення) здійснюється за допомогою акту затіття, що складається відповідно до

¹ Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення : постанова КМУ від 21 липня 2005 р. № 630. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2005-p> (дата звернення 18.06.2019).

вимог п. 2.3.6 «Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій»¹.

Додатком 4 встановлено форму акту про залиття, згідно якої факт залиття квартири та його наслідків фіксується актом комісійного обстеження квартири за участю представників організації (підприємства), яка, відповідно до укладеної угоди, є виконавцем послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, представників організації (підприємства), яка, відповідно до укладеної угоди, обслуговує внутрішньо-будинкові системи опалення, водопостачання та водовідведення, представника (власника) будинку, будинкового комітету та затверджується начальником організації (підприємства), яка, відповідно до укладеної угоди, надає послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

При цьому, присутність зацікавлених осіб як від потерпілої, так і від винної сторін, є обов'язковою.

В акті повинні бути відображені: дата складання акта; прізвища, ініціали та займані посади членів комісії; прізвище, ім'я, по батькові власника, наймача, орендаря, квартири, що зазнала шкоди; адреса квартири, поверх, форма власності; прізвище, ім'я, по батькові власника, наймача, орендаря квартири, з вини якого сталося залиття; адреса квартири, поверх, форма власності; характер залиття та його причини; завдана матеріальна шкода, обсяги необхідного ремонту приміщень квартири, перелік пошкоджених внаслідок залиття речей та їх орієнтовна вартість; висновок комісії щодо встановлення вини особи, яка вчинила залиття.

Акт обов'язково має бути підписаний всіма членами комісії. Відмова від підпису складеного акта присутніми особами від потерпілої сторони та з боку винної не впливає на його чинність: у такому випадку в акті має бути зазначено що згадані особи (прізвище ім'я по батькові) підписувати складений акт відмовилися з тих чи інших причин.

Також «Правилами утримання жилих будинків та прибудинкових територій» визначено, що з актом про залиття повинні бути ознайомлені мешканці відповідних квартир (власники приміщень) шляхом його підписання. Окрім цього, в актах повинна бути вказана чітка причина залиття, як того вимагає Додаток 4 до п. 2.3.6 зазначених Правил: «чітко зазначити причини, а саме несанкціоноване втручання мешканців кв. № у роботу системи (заміна радіаторів, трубопроводів, вентилів, рушникосушарок тощо), незадовільне технічне обслуговування систем, передчасний вихід з ладу радіаторів опалення, трубопроводів, вентилів, гнучких підводок та ін.».

¹ Про затвердження Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій : наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005. № 76. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0927-05> (дата звернення 18.06.2019).

Після отримання вихідних даних для проведення такого виду будівельно-технічних експертиз (досліджень), як-то: технічних паспортів на об'єкти та актів про залиття, наступним етапом є натурне обстеження.

Експертне обстеження включає в себе проведення замірів пошкоджених внаслідок залиття конструкцій, опоряджувальних матеріалів тощо.

Керуючим документом для експерта при проведенні таких обстежень є «Методика встановлення фактичних обсягів і вартості виконаних будівельних робіт за звітною документацією», розроблена Харківським НДІСЕ у 2006 році.

Крім того, для всебічного дослідження причин залиття необхідне обстеження об'єктів (квартири, приміщення), що розташовані над об'єктом та зазнали пошкоджень. Для цього потрібне детальне дослідження водопровідних труб, запірної арматури, їх технічного стану, улаштування, підключення, стикування елементів системи у відповідності до діючих будівельних норм і правил.

Без забезпечення доступу до вузлів мережі водопостачання для детального обстеження надання висновку щодо причин залиття та виникнення відповідних пошкоджень є неможливим.

Наступний етап — визначення розміру збитків, спричинених залиттям. Як правило, визначення розміру збитків проводиться шляхом складання кошторису на базі таких програмних комплексів, як АВК, «Строительные технологии — СМЕТА™» тощо.

Вартість відшкодування збитків розраховується відповідно до ДСТУ Б Д. 1. 1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва».

При цьому, вихідними даними щодо вартості будівельних матеріалів можуть бути товарні накладні, квитанції, чеки на придбання таких матеріалів при виконанні власником опоряджувальних та інших ремонтних робіт.

Отримання таких вихідних даних заявляється експертом при складанні клопотання на адресу органу, що призначив проведення будівельно-технічної експертизи.

Положеннями Цивільного кодексу України¹ щодо відшкодування збитків передбачено наступне:

«ст. 22 п. 1. Особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування.

Ст. 22 п. 2. Збитками є:

1) втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки)...»

Оскільки йдеться про реальні збитки, повинна розраховуватися вартість відновлення фізичного становища об'єкта, що існувало до порушення цивільного права.

¹ Цивільний кодекс України від 6 січня 2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*, 2003, № № 40–44. Ст. 356.

Для цього визначається фізичний знос внутрішнього оздоблення (опоряджувальних робіт) об'єкта (квартири, приміщень) відповідно до діючих методик та правил, зокрема, Стандарту Міністерства з питань ЖКГ України СОУ ЖКГ 75. 11–35077234. 0015 :2009 «Житлові будинки. Правила визначення фізичного зносу житлових будинків»¹.

Висновки. Всебічне вивчення вихідних даних при проведенні обстеження дозволяє надати чіткий, неупереджений висновок щодо технічних причин виникнення пошкоджень та матеріальних збитків внаслідок затиття.

Викладена інформація може бути використана під час проведення судових будівельно-технічних експертиз з питань технічних причин виникнення пошкоджень та матеріальних збитків внаслідок затиття.

References

- Doslidzhennia poshkodzen (defektiv) kvartyr vnaslidok yikh zalyttia: metodyka* Ministerstva yustytisii Ukrainy, rozroblena Odeskym NDISE (reiestratsiinyi kod 10.06.03). URL: <http://rmpse.minjust.gov.ua/search/5> (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].
- DSTU B D. 1. 1-1:2013 «Pravyla vyznachennia vartosti budivnytstva»*. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: http://budstandart.ua/normativ-document.html?id_doc=53879&minregion=21001 (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].
- Metodyka vstanovlennia faktychnykh obsiahiv i vartosti vykonanykh budivelnnykh robot za zvitnoiu dokumentatsiieiu: metodyka* Ministerstva yustytisii Ukrainy (reiestratsiinyi kod 10.6.17). URL: <http://rmpse.minjust.gov.ua/search/6> (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].
- Pro praktyku rozghliadu sudamy tsvyilnykh sprav za pozovamy pro vidshkoduvannia shkody: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy* vid 27.03.1992 № 6. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700–92> (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia Instruktisii pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzen ta Naukovo-metodychnykh rekomendatsii z pytan pidhotovy ta pryznachennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzen: nakaz Ministerstva yustytisii Ukrainy* vid 08.10.98 № 53/5 (u redaktsii nakazu Ministerstva yustytisii Ukrainy vid 26.12.2012 r. № 1950/5). Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705–98> (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia Pravyl nadannia posluh z tsentralizovanoho opalennia, postachannia kholodnoi ta hariachoi vody i vodovidvedennia ta typovoho dohovoru pro nadannia posluh z tsentralizovanoho opalennia, postachannia kholodnoi ta hariachoi vody i vodovidvedennia: Postanova KMU* vid 21 lypnia

¹ Про затвердження СОУ ЖКГ 75.11–35077234.0015: 2009 «Житлові будинки. Правила визначення фізичного зносу житлових будинків»: наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 03.02.2009 № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0021662–09> (дата звернення 18.06.2019).

- 2005 р. № 630 « URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2005-p> (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia pravyl utrymannia zhylykh budynkiv ta prybudynkovykh terytorii: nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy z pytan zhytlovo-komunalnoho hospodarstva vid 17.05.2005 № 76. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0927-05> (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].*
- Pro zatverdzhennia Prymirmoho pereliku posluh z utrymannia budynkiv i sporud ta prybudynkovykh terytorii ta posluh z remontu prymishchen, budynkiv, sporud: nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy z pytan zhytlovo-komunalnoho hospodarstva vid 10 serpnia 2004 roku № 150 «. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG9645.html (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].*
- Pro zatverdzhennia SOU ZhKH 75. 11–35077234. 0015: 2009 «Zhytlovi budynky. Pravyla vyznachennia fizychnoho znosu zhytlovykh budynkiv: nakaz Ministerstva z pytan zhytlovo-komunalnoho hospodarstva ukrainy vid 03.02.2009 № 21. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0021662-09> (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].*
- Pro zatverdzhennia Typovoho dohovoru pro nadannia posluh z utrymannia budynkiv i sporud ta prybudynkovykh terytorii: Postanova KМУ vid 20 travnia 2009 r. № 529 (zi zminamy). Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/529-2009-p> (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].*
- Pro zhytlovo-komunalni posluhy: Zakon Ukrainy vid 9 lystopada 2017 roku № 2189-VIII (zi zminamy). Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19> (data zvernennia 18. 06. 2019) [in Ukrainian].*
- Shchodo vidnesennia remontno-budivelnykh robit do kapitalnoho ta potочноho remontiv: Lyst Derzhavnoho komitet Ukrainy z budivnytstva ta arkhitektury vid 30. 04. 2003 № 7/7-401. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-401509-03> (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].*
- Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy 16 sichnia 2003 roku № 435-IV // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / VR Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].*
- Vyznachennia prychnyn zalyttia z urakhuvanniam novykh tekhnolohii ta vyznachennia materialnoi shkody za yoho naslidkamy: metodyka Ministerstva yustytсии Ukrainy, rozroblena Kyivskym NDISE (reiestratsiiniy kod 10.6.11). URL: <http://mpse.minjust.gov.ua/search/6> (data zvernennia 18.06.2019) [in Ukrainian].*

В. П. Симоненко, И. В. Демузенко

**НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ УСТАНОВЛЕНИЯ ПРИЧИНЫ
ТЕХНИЧЕСКИХ ПОВРЕЖДЕНИЙ ИМУЩЕСТВА И ОПРЕДЕЛЕНИЯ
МАТЕРИАЛЬНОГО УЩЕРБА В РЕЗУЛЬТАТЕ ЗАЛИТИЯ**

В статье приведены некоторые проблемные вопросы, которые возникают при проведении исследований причин технических повреждений имущества и определения материального ущерба в результате залития. Отмечена актуальность тематики статьи, которая подчеркивается наличием соответствующих методик разработанных специалистами государственных

специализированных учреждений, в частности, судебными экспертами Киевского научно-исследовательского института судебных экспертиз и Одесского научно-исследовательского института судебных экспертиз. Приведено определение действующего законодательства относительно материального ущерба.

В статье также указывается на необходимость установления надлежащего ответчика в гражданских спорах, которые возникают при рассмотрении вопросов материального ущерба, согласно действующих положений о содержании и обслуживании жилищного фонда. Фиксация повреждений осуществляется с помощью акта о заливке, натурного обследования, фотофиксации.

Ключевые слова: повреждение имущества, затопление, материальный ущерб, убытки.

V. Simonenko, I. Demuzenko

SOME ISSUES OF ESTABLISHING THE REASON FOR TECHNICAL DAMAGE TO THE PROPERTY AND DETERMINATION OF THE MATERIAL DAMAGE AS A RESULT OF THE PURPOSE

According to the Resolution of Plenum of the Supreme Court of Ukraine of 27.03.1992 № 6 «About practice of consideration by courts of civil cases on claims for compensation of harm» , considering claims for compensation of harm, courts are guided by that the harm caused to the person and property of the citizen is subject to compensation in full by the person which caused it, provided that actions of the last were illegal, between them and damage is the direct causal connection and there are wines of the specified person

The article presents some of the problematic issues that arise in the study of the causes of technical damage to property and the definition of material damage as a result of flooding. The relevance of the subject of the article, which is emphasized by the availability of appropriate techniques developed by specialists of state specialized institutions, in particular, forensic experts of the Kyiv research Institute of forensic examinations and the Odessa research Institute of forensic examinations. The definition of the current legislation on material damage is given.

The article also points to the need to establish an appropriate defendant in civil disputes that arise when considering material damage, in accordance with the current provisions on the maintenance and maintenance of the housing stock. Fixing of damages is carried out by means of the act of pouring, full-scale inspection, photo fixation.

A comprehensive study of the initial data during the survey allows us to provide a clear, impartial opinion on the technical causes of damage and material losses due to flooding.

The above information can be used in judicial construction and technical expertise on technical causes of damage and material damage due to flooding.

Key words: property damage; flooding; material damage; losses.

Надійшла до редколегії 12.10.2019